

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. IX-884 19 STRAIPSNIO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 19² IR 19³ STRAIPSNIAIS ĮSTATYMO PROJEKTO (TAIS NR. 22- 5344), LIETUVOS RESPUBLIKOS GAMTINIŲ DUJŲ ĮSTATYMO NR. VIII-1973 9 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (TAIS NR. 22- 5345), LIETUVOS RESPUBLIKOS ELEKTROS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. VIII-1881 69 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (TAIS NR. 22-5343) DERINIMO PAŽYMA

Nr.	Institucijos arba ūkio subjekto pavadinimas, rašto data, numeris	Pastabos ir pasiūlymai	Argumentai (neatsižvelgta, atsižvelgta iš dalies)
1.	Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos 2022-04-19 raštas Nr. (1.6Mr) 2T-623	<p>1. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2005 m. rugpjūčio 23 d. nutarime yra nurodęs, kad iš Konstitucijos 128 str. 2 d. ir 23 str. 1 bei 2 d., jas aiškinant kartu su konstituciniu valdžių padalijimo principu bei konstituciniu teisinės valstybės principu, apimančiu <i>inter alia</i> teisinio tikrumo, teisinio saugumo, teisėtų lūkesčių apsaugos reikalavimus, išplaukia ir <i>tai, kad piniginių kompensacijų skyrimo ir mokėjimo santykių svarbiausi elementai turi būti nustatomi įstatymu</i>. Kartu pažymėtina, kad <i>įstatymų leidėjas turi tam tikrą diskreciją: jis gali pats įstatymu nustatyti piniginių kompensacijų dydžius bei paskirtų piniginių kompensacijų dalių, jeigu piniginės kompensacijos turi būti mokamos dalimis periodiškai, dydžius ir mokėjimo terminus (periodiškumą); tačiau įstatymų leidėjas gali pasirinkti ir kitą būdą – įstatyme įtvirtinti aiškius kriterijus, pagal kuriuos piniginių kompensacijų dydžius ir (arba) paskirtų piniginių kompensacijų dalių, jeigu piniginės kompensacijos turi būti mokamos dalimis periodiškai, dydžius ir mokėjimo terminus (periodiškumą) galėtų nustatyti Vyriausybė</i>. Taip pat, aiškindamas Konstitucijos 128 straipsnio 1 dalies nuostatas, Konstitucinis Teismas 2000 m. spalio 18 d. nutarime yra pažymėjęs, kad šioje dalyje nustatyta, jog sprendimus dėl valstybinės paskolos ir kitų esminių valstybės įsipareigojimų priima Seimas Vyriausybės siūlymu. Tai reiškia, kad <i>sprendimus dėl valstybės esminių įsipareigojimų pagal Konstituciją gali priimti tik Seimas ir tik tuomet, kai yra Vyriausybės siūlymas</i>. Be to, Konstitucinis Teismas 1999 m. birželio 3 d. ir 1999 m. gruodžio 21 d. nutarimuose yra konstatavęs: „Jei Konstitucijoje yra tiesiogiai nustatyti konkrečios valstybinės valdžios institucijos įgaliojimai, <i>nė viena kita institucija negali iš jos šių įgaliojimų perimti, o institucija, kurios įgaliojimai Konstitucijoje nustatyti, negali jų perduoti ar atsisakyti. Tokie įgaliojimai negali būti pakeisti ar apriboti įstatymu</i>.“ Atsižvelgiant į šiuos Konstitucinio Teismo išaiškinimus manytina, kad, jeigu Energetikos įstatymo projekte nenustatomi konkretūs kompensacijų dydžiai, jų mokėjimo laikotarpis ir energijos kainos riba, žemiau kurios kompensacija netaikoma, jame turi būti nustatyti aiškūs kriterijai (pvz., nurodant minimalias ir maksimalias ribas procentiniais punktais ar pan.), pagal kuriuos kompensacijų dydžius, jų</p>	<p>Neatsižvelgta Energetikos ministerijos vertinimu, esminiai energijos išlaidų dalinio kompensavimo (toliau – dalinis kompensavimas) dydžio buitiniams vartotojams principai ir kriterijai jau yra nustatyti Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 19 straipsnio pakeitimo ir įstatymo papildymo 19² ir 19³ straipsniais įstatymo projekte (toliau – EĮ projektas): iš ko susidės dalinis kompensavimas, kokią informaciją (skaičiavimus) pateiks Valstybinė energetikos reguliavimo taryba (toliau – VERT), kokius sprendimus turės priimti Vyriausybė (nustatyti dalinio kompensavimo minimalią elektros energijos kainos ribą, žemiau kurios dalinis kompensavimas netaikomas, konkrečius dalinio kompensavimo dydžius, taip pat dalinio kompensavimo taikymo aprašą), nuo ko priklausys dalinio kompensavimo dydis (nuo valstybės biudžeto lėšų galimybių), dalinio kompensavimo administratoriaus skyrimas ir pagrindiniai dalinio kompensavimo taikymo principai (ką mokės buitiniai vartotojai, ir kaip administratorius atsiskaitys su tiekėjais). Atkreiptinas dėmesys, kad EĮ projekte nėra įmanoma nustatyti dar detalesnių kriterijų (pavyzdžiui, minimalių ir maksimalių ribų procentiniais punktais ar pan.), kadangi, kaip nurodyta EĮ projekte, dėl to kompleksinius sprendimus, atsižvelgiant į konkrečias valstybės biudžeto galimybes, vėlesniuose etapuose priims VERT ir Vyriausybė. Taigi, dalinio kompensavimo dydis tiesiogiai koreliuoja su valstybės biudžeto galimybėmis, nustatytomis 2022 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad yra siekiama, kad EĮ</p>

		mokėjimo laikotarpius ir energijos kainos ribą, žemiau kurios kompensacija netaikoma, galėtų nustatyti Vyriausybė.	projekto nuostatos būtų universalios, t. y. universaliai pritaikomos ne tik, pavyzdžiui, konkrečioms metams, bet ir ateičiai. Ateityje konkretūs dalinio kompensavimo kriterijai gali keistis, priklausomai nuo valstybės biudžeto galimybių. Todėl EĮ projekte reikalingas šiuo metu siūlomas lankstumas.
2.		<p>2. Siūlytina atsisakyti EĮ projekto 1 str. dėstomo 19 str. 2 d. pakeitimo. Šiuo pakeitimu siūloma, kad nustatant valstybės reguliuojamas [energijos] kainas, būtų atsižvelgiama į <i>inter alia</i> šio įstatymo 19² str. Vyriausybės nustatytus kompensacijų vartotojams už suvartotus energijos išteklius dydžius. Kadangi Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo (toliau – Įstatymas) 19 str. 2 d. išvardijami veiksniai (kriterijai), į kuriuos atsižvelgiama nustatant valstybės reguliuojamas energijos kainas (t. y. kurios išlaidos įtraukiamos į kainą), tokiu pakeitimu būtų sudarytos teisinės prielaidos padidinti valstybės reguliuojamas energijos kainas tokia apimtimi, kokie bus nustatyti kompensacijų vartotojams už suvartotus energijos išteklius dydžiai. Tokia nuostata neatitinka aiškinamajame rašte nurodytų Įstatymų projektų tikslų.</p> <p>Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad pagal EEĮ ir GDĮ projektus, į naujai įvedamą kompensaciją turėtų būti atsižvelgiama skaičiuojant visuomeninę elektros energijos kainą ir gamtinių dujų tarifus. Tačiau pagal EĮ projekto nuostatas kompensacija perduodama tiekėjams, ir jie atitinkamai sumažina sumas sąskaitose. Vadinasi iš pradžių kainos padidėja, nes į jas įskaičiuojamos kompensacijos, o jas sumokant tiekėjui, vartotojas realiai turi mokėti tokią pačią kainą, t. y. ji nesumažėja. Tai neatitinka aiškinamajame rašte nurodytų Įstatymų projektų tikslų, todėl nuostatų EEĮ ir GDĮ projektuose dėl kompensacijų įskaičiavimo nustatant kainą ir tarifus siūlytina atsisakyti arba kitaip patikslinti Įstatymų projektų nuostatas dėl kompensavimo mechanizmo ir aiškinamąjį raštą, siekiant, kad kompensavimo mechanizmas atitiktų keliamus tikslus.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>EĮ projektu siūlomi pakeitimai nesudarys prielaidų padidinti valstybės reguliuojamas energijos kainas dalinio kompensavimo apimtimi. Dalinis kompensavimas nedidins VERT nustatomų elektros energijos ir (ar) gamtinių dujų kainų, bet mažins mokėtiną galutinę kainą buitiniams vartotojams. VERT sprendime atsispindės 2 kainos (kaina be pritaikyto dalinio kompensavimo ir kaina su jau pritaikytu daliniu kompensavimu), todėl ir reikalingi atitinkami patikslinimai EĮ, EEĮ ir GDĮ projektuose.</p> <p>Papildomai pažymėtina, kad visos reguliuojamų paslaugų kainų dedamosios yra nustatomos pagal VERT metodikose nustatytus principus ir tvarkas, vertinant paslaugų teikėjų pagrįstas sąnaudas, patirtas teikiant reguliuojamas paslaugas. Vertinant reguliuojamų paslaugų kainų lygius 2022 m. II pusmečiui, pastebimas kainų augimas, susijęs su didesnėmis elektros įsigijimo kainomis rinkose ir sukaupytų nuostolių už ankstesnius laikotarpius padengimu. Atitinkamai teisinės nuostatos, numatančios dalinio kompensavimo dydžių įvertinimą paslaugų kainodaroje, leidžia sumažinti paslaugų kainų viršutinės ribas ir sušvelninti kainų augimo poveikį.</p>
3.		3. Atsižvelgiant į tai, kad EĮ projektu numatomos kompensacijos buitiniams vartotojams ne tik išaugusioms elektros energijos išlaidoms už suvartotą elektros energiją sumažinti, bet ir išaugusioms gamtinių dujų išlaidoms už suvartotas gamtines dujas sumažinti, siūlytina EĮ projekto 2 str. dėstomo Įstatymo 19 ² str. 4 d. papildyti nuostatomis dėl maksimalios 1 m ³ gamtinių dujų kainos ribos nustatymo.	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo (toliau – GDĮ) 9 str. 16 d. nustatyta, gamtinių dujų įmonės buitiniams vartotojams tarifus nustato kas pusę metų. Buitiniams vartotojams nustatytą tarifą sudaro prognozuojamų gamtinių dujų (produkto), įskaitant SGD pakartotinį dujinimą, SGD perkrovą ir gamtinių dujų pristatymą iki mažos apimties SGD pakartotinio dujinimo įrenginio, konkrečių perdavimo, skirstymo, laikymo, tiekimo, papildomos dedamosios kainų ir skirtumo tarp</p>

			<p>ankstesnio tarifų galiojimo laikotarpio prognozuotų ir faktinių gamtinių dujų (produkto) kainų suma. Gamtinių dujų įmonės konkrečius tarifus pateikia tvirtinti VERT, kuri šiuos tarifus tikrina ir priima sprendimus dėl jų šiame straipsnyje nustatyta tvarka. Taigi, gamtinių dujų tarifai buitiniams vartotojams yra suskaičiuojami gamtinių dujų įmonės pagal GDĮ 9 str. 16 d. nustatytas taisykles ir teikiami tvirtinti VERT, todėl visiems gamtinių dujų tiekimo įmonės vartotojams tarifai yra vienodi ir nėra objektyvaus ir teisinio poreikio nustatyti 1 m³ gamtinių dujų kainos ribą, žemiau kurios dalinis kompensavimas netaikomas. Vyriausybė nustatys dalinio kompensavimo dydį, kuris bus pritaikytas buitinių vartotojų gamtinių dujų tarifams, todėl ribos, žemiau kurios dalinis kompensavimas netaikomas, priešingai nei elektros energijos nepriklausomo tiekimo veikloje, kur kaina skirtingiems vartotojams gali būti skirtinga, nėra reikalingas.</p>
4.		<p>4. EĮ projekto 2 str. dėstomo Įstatymo 19² str. 5 d. numatomas kompensacijos lėšų mokėjimo administravimas tiekėjams, kurį atlieka administratorius. Pažymėtina, kad EĮ projekte nėra reglamentuojama, koku būdu ir teisiniu pagrindu šios kompensacijos lėšos, numatytos valstybės biudžete, sumokamos administratoriui.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Šie klausimai jau yra detalai sureglamentuoti LR finansų teisėje, todėl jų papildomai nėra tikslinga reglamentuoti EĮ projekte – šioms lėšoms bus taikomos bendrosios biudžeto sudarymo ir vykdymo taisyklės, su visomis iš to išplaukiančiomis valstybės ir administratoriaus teisėmis ir pareigomis.</p>
5.		<p>5. EĮ projekto 2 str. pildomo Įstatymo 19² str. 5 d. siūlytina patikslinti elektros energijos skirstomųjų tinklų ir gamtinių dujų skirstymo sistemos operatorių aptarnaujamų vartotojų skaičius, t. y. jeigu siekiama, kad vartotojų skaičius apimtų 100 000 vartotojų, turėtų būti nurodoma „aptarnaujantis ne mažiau kaip 100 000 vartotojų“, jeigu vartotojų skaičius neturi apimti 100 000, o turi būti už jį didesnis (t. y. turi būti 100 000 + 1), tuomet koreguotinas antrasis šios dalies sakinyss, nurodant „aptarnaujantis ne daugiau kaip 100 000 vartotojų“. Taip pat svarstyтина, ar šioje dalyje neturėtų būti nustatytas reglamentavimas ne tik dėl mažesnį vartotojų skaičių aptarnaujančių gamtinių dujų skirstymo sistemos operatorių, bet ir dėl elektros energijos skirstomųjų tinklų operatorių.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies</p> <p>Dėl 100 000 vartotojų vartojamos jau esamos Elektros energetikos įstatymo sąvokos („mažiau“ ir „daugiau“) (pavyzdžiui, Elektros energetikos įstatymo 42 str. 4 d.), kurios buvo aiškos ir nereikalaujančios patikslinimų. EĮ projektas patikslintas ir dėl mažesnį vartotojų skaičių aptarnaujančių elektros energijos skirstomųjų tinklų operatorių.</p>
6.		<p>6. EĮ projekto 2 str. pildomo Įstatymo 19² str. 1 d. nurodant išimtį, kad Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 69 str. 12 d. nurodyti vartotojai šio straipsnio prasme nelaikomi turinčiais teisę į buitinių vartotojų kainas ir tarifus, bei atsižvelgiant į EĮ projekto aiškinamajame rašte išdėstytą paaiškinimą, kad „ūkininkai turės teisę į paramos priemones, nustatytas EĮ</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies</p> <p>Patikslintas aiškinamasis raštas, papildomai nurodant, kad į nebuitinių vartotojų (verslo) paramos priemones turės teisę Elektros energetikos įstatymo 69 str. 12 d. nurodyti asmenys, t. y. ūkininkai.</p>

		projekto 3 str. verslui“, siūlytina EĮ projekto 3 str. pildomo Įstatymo 19 ³ str. 1 d. nurodyti, kad šio straipsnio nuostatos taikomos ir Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 69 str. 12 d. nurodytiems vartotojams.	Nėra poreikio tikslinti EĮ projekto, kadangi jo nuostatos dėl nebuitinių vartotojų (verslo) paramos apima visus ūkinę veiklą vykdančius asmenis, neišskiriant vienos konkrečios jų teisinės formos.
7.	Lietuvos nepriklausomų elektros tiekėjų asociacijos 2022-04-15 raštas	<p>1. Asociacija iš esmės pritaria Ministerijos pateiktam Nutarimo projektui, kuriuo siūlomas efektyvus ir savalaikis sprendimas taikyti kainų amortizavimo mechanizmą šiuo metu ypač išaugusioms elektros ir dujų kainoms, dalį kainos kompensuojant iš valstybės biudžeto. Manome, kad šiuo laikotarpiu tai yra geriausias sprendimas, kurio naudą patirs visi buitiniai elektros vartotojai, nepriklausomai nuo to, ar jie yra visuomeninio tiekėjo ar nepriklausomų tiekėjų klientai. Taip pat pritariame LR Vyriausybės tikslams ir numatomoms priemonės Lietuvoje didinti investicijas ir palankesniu reguliavimu skatinti atsinaujinančių išteklių plėtrą. Visgi šios tikslinės priemonės turės ilgalaikę naudą, pvz., naujai įrengtos saulės elektrinės greičiausiai galės pradėti veikti tik kitų metų antrą pusmetį, todėl Ministerijos inicijuotas elektros kainų stabilizavimo mechanizmas šiuo metu yra taikliausia priemonė, padėsianti sumažinti energetinių resursų kainas ir didelę finansinę naštą, reikšmingai palietusią visus be išimties vartotojus. Galiausiai, ypač svarbu, kad praėjusiais metais priėmus sprendimą pusmečiui nukelti II-ąją elektros rinkos liberalizavimo etapą ir reikšmingai pristabdžius šį svarbų procesą, dabartinės LR Vyriausybės pasirinktos kainų stabilizavimo priemonės jo nebestabdys ir leis sėkmingai Lietuvoje įgyvendinti konkurenciją ir palankiausias elektros kainas Lietuvos rinkoje padėsiantį užtikrinsiantį elektros rinkos liberalizavimą.</p> <p>Vertindami, Ministerijos pasiūlytą elektros kainų amortizavimo mechanizmą ir Lietuvos situaciją elektros rinkoje, manome, kad pasiūlytas mechanizmas nestabdys elektros rinkos liberalizavimo ir neturės neigiamos įtakos konkurencijai tarp nepriklausomų elektros tiekėjų. Manome, kad elektros tiekėjams išlieka visos galimybės konkuruoti rinkoje siekiant pasiūlyti savo klientams palankiausias elektros kainas ir geriausius planus. Savo ruožtu Asociacijos nariai patvirtina, kad, pritaikius elektros kainų amortizavimo mechanizmą, perskaičiuojant kainas bus laikomasi svarbiausių principų – sąžiningos prekybos, viešųjų interesų ir konkurencijos tarp nepriklausomų tiekėjų laikymosi. Nepriklausomų tiekėjų sąskaitose bus tinkamai pateiktos elektros kainos išsklotinės su atvaizduota valstybės subsidijos dalimi. Todėl neabejojame, kad, valstybei subsidijuojant elektros kainos dalį ir elektros rinkos liberalizavimui tęsiantis, dėl valstybės taikomo elektros kainų subsidijavimo mechanizmo ir konkurencijos tarp nepriklausomų tiekėjų, didžiausią naudą pajaus visi elektros vartotojai.</p> <p>Asociacija pritaria LR Vyriausybės numatytiems kainų amortizavimo</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Atkreiptinas dėmesys, kad netgi su kompensacija garantinio tiekimo kaina bus nepalanki vartotojui dėl to, kad garantinio tiekimo kaina siejama su elektros energijos kaina biržoje, kuri, tikėtina, bus aukšta.</p> <p>Taip pat pažymėtina, kad dalies elektros energijos ir (ar) gamtinių dujų išlaidų dalinis kompensavimas buitiniams vartotojams yra bendros socialinės politikos tikslas (tikėtina, kad garantiniame tiekime gali būti likę nemažai elektros energijos rinkos liberalizavimo II etapo buitinių vartotojų), kuris nėra susijęs su skatinimu rinktis arba nesirinkti nepriklausomą tiekėją. Dalinis kompensavimas bet koku atveju būtų taikomas nuo visos garantinio tiekimo kainos, t. y. prie praėjusio mėnesio elektros energijos biržos kainos pridėjus 1,25 proc. koeficientą. Dalinis kompensavimas bus taikomas analogiškai, kaip ir visuomeninio tiekimo ir nepriklausomo tiekimo buitiniams vartotojams.</p>

		<p>mechanizmo priemonėms ir teikia savo pastabas ir pasiūlymus Įstatymo projektui, kurios užtikrins dar sklandesnį ir efektyvesnį elektros kainos subsidijavimo ir elektros rinkos veikimo procesą.</p> <p>1) Įstatymo 19² straipsnio 1 punkte numatyta, kad kompensacija gali būti skiriama ir garantinio tiekėjo vartotojams, tačiau šioje vietoje, numčius tokią lengvatą, neliktų vartotojų skatinimo rinktis nepriklausomus tiekėjus. Todėl, Asociacija siūlo numatyti, kad tuo atveju, jeigu garantinio tiekimo klientams būtų taikoma kompensacija, ji turi išlaikyti 25% dydžio proporciją.</p>	
8.		<p>2) Įstatymo 19² straipsnio 4 punkte numatytas apribojimas dėl kainos ribos, žemiau kurios kompensacija nėra taikoma. Asociacija atkreipia dėmesį į tai, kad elektros energijos vartotojai naudoja skirtingus ESO planus, t. y. – „Standartinis“, „Namai“, „Namai plus“. Tuo atveju, kai nustatoma tik viena riba, skaičiuojama kilovatvalandėmis, vartotojai, turintys planus „Namai“, „Namai plus“ gautų mažesnes kompensacijas, palyginus su „Standartinio“ plano vartotojais. Asociacijos nuomone, nustačius tokį mechanizmą, nepagrįstai būtų diskriminuojami daugiausiai suvartojantys klientai, kadangi jiems būtų taikomos mažesnės kompensacijos ir toks modelis netgi paskatintų vartotojus keisti planus iš „Namai“ ir „Namai plus“ į „Standartinį“. Tokie pokyčiai tik dar labiau padidintų ESO apkrovimą, kuris tęsiantis elektros energijos rinkos liberalizacijos procesui, bus stipriai išaugęs. Asociacija, atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, siūlo nustatyti tris skirtingas kainų ribas, kurios kompensuos vienodą elektros tiekimo dalį, nepaisant vartotojo pasirinkto plano.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>EĮ projekte nurodyta, iš ko susideda dalinis kompensavimas – papildomosios dedamosios kompensavimo ir <i>dalies tiekimo dalies dydžio kompensavimo</i>. Taigi, dalinis kompensavimas nėra susijęs su AB „Energijos skirstymo operatorius“ persiuntimo paslauga (persiuntimo paslauga nėra kompensuojama). Visų buitinių vartotojų tiekimo kainos dalis bus kompensuojama remiantis vienodais principais, nepaisant to, kokį planą yra pasirinkęs vartotojas. Atsižvelgiant į tai, nebus nustatomos 3 skirtingos kainų ribos.</p>
9.		<p>3) Įstatymo 19² straipsnio 7 punkte yra nustatyta, kad nepriklausomi tiekėjai ir visuomeninis elektros tiekėjas turi skirtingai vaizduoti elektros kainas sąskaitose. Šis reikalavimas yra diskriminacinio pobūdžio, kadangi nepriklausomiems tiekėjams yra numatyta pareiga pateikti informaciją apie kompensacijos dydį, o visuomeninis tiekėjas gali skelbti informaciją, mokėjimo dokumentuose nurodęs galutinę mokėtiną sumą. Asociacija siūlo nustatyti vienodus reikalavimus, tiek visuomeniniam, tiek ir nepriklausomiems tiekėjams. Manome, kad, pritaikius vienodus reikalavimus ir visuomeninio tiekimo sąskaitoms, iš to išloštų vartotojai – vartotojai gautų visą informaciją apie valstybės nustatomą elektros kainos dalį, be to būtų šviečiami apie realią elektros kainą rinkoje, kas ilguoju laikotarpiu prisidėtų prie sąmoningumo ugdymo, leistų suprasti, kiek kainuoja energetikos ištekliai, skatintų rinkos liberalizavimą ir atsinaujinančių išteklių plėtrą Lietuvoje.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Elektros energijos visuomeninio tiekimo kaina (ir visos jos dalys) yra reguliuojama, skirtingai nei elektros energijos nepriklausomo tiekimo kaina. Atsižvelgiant į tai, visuomeniniam tiekimui ir nepriklausomam tiekimui gali būti ir yra nustatomi tam tikri skirtingi reglamentavimo principai, įskaitant principus dėl informacijos pateikimo sąskaitose. Elektros energijos visuomeninio tiekimo kainos nėra detalizuojamos buitiniam vartotojui, o VERT nustato galutinę visuomeninio tiekimo kainą, kurią turi mokėti vartotojas. Atsižvelgiant į tai, kad VERT nustatys 2 visuomeninio tiekimo kainas (tiek kainą, be įvertinto dalinio kompensavimo, tiek kainą su įvertintu daliniu kompensavimu), buitiniai vartotojai bus viešai ir iš anksto informuoti apie kompensacijos dydį, tačiau kitokiu principu, nei tokį dydį įtvirtinant sąskaitose.</p>

10.		<p>4) Įstatymo 19² straipsnio 10 punkte yra nustatytas įpareigojimas tiekėjams nesant „objektyviai pateisinamų priežasčių“ nekeisti sutartyse nustatytų energijos kainų. Ši nuostata sudaro prielaidas plačiai interpretacijai, kas gali būti laikoma objektyviai pateisinamomis priežastimis, ir šia nuostata gali būti nepagrįstai apribojama tiekėjų teisė koreguoti sutarties sąlygas dėl pasikeitusių kainų didmeninėse rinkose. Asociacija siūlo numatyti, korekcijas, kas gali būti laikoma „objektyviai pateisinamomis priežastimis“. Tiekėjų fiksuotos kainos kainodarai įtaką daro šie veiksniai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Finansinių išvestinių priemonių kontraktų pirkimo kaina. Šie kontraktai sudaromi siekiant apsidrausti nuo kylančių kainų. Kontraktai gali būti sudaryti likvidžiose elektros kainų zonose: Švedijos, Suomijos, Lenkijos, Vokietijos ar kitose; • Prognozuojamas skirtumas tarp Lietuvos kainų zonos ir kainų zonos, kuri buvo pasirinkta draudimui nuo kainų pokyčio; • Prognozuojamas klientų vartojimo valandinis profilis; • Prognozuojamas klientų vartojamos elektros kiekis; • Balansavimo rinkos kainos. <p>Dar kartą išreiškiame Asociacijos pritarimą Ministerijos parengtam įstatymų paketui ir prašome atsižvelgti į rašte pristatytus pasiūlymus tobulinant Įstatymo projektą. Neabejojame, kad šie pasiūlymai prisidės prie sklandaus LR Vyriausybės numatyto elektros kainų amortizavimo mechanizmo ir turės teigiamą poveikį Lietuvos elektros rinkai ilguoju laikotarpiu. Esant poreikiui, Asociacija yra pasirengusi plačiau pristatyti šiuos pasiūlymus susitikime su Ministerijos atstovais.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>„Objektyviai pateisinamomis priežastimis“, vystantis elektros energijos rinkai, VERT gali būti pripažintos įvairios objektyvių veiksmų nulemtos priežastys, kurios nėra susiję su tiekėjų subjektyviais veiksmais keisti elektros energijos tiekimo kainą tik dėl valstybės taikomo dalinio kompensavimo.</p>
11.	<p>UAB „Elektrum Lietuva“ 2022-04-15 raštas</p>	<p>Dėl Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo pakeitimo</p> <p>Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 19 straipsnio pakeitimo ir įstatymo papildymo 19² ir 19³ straipsniais įstatymo projekto 2 straipsnyje numatytas minėto įstatymo papildymas 19² straipsniu, kurio 6 dalyje numatyta, kad kompensacijos bus taikomos ir tiems vartotojams, kuriems dujų ir elektros energijos tiekimą užtikrina garantinis tiekimas: „<i>Šiame straipsnyje nustatyta kompensacija buitiniams vartotojams suteikiama per elektros energijos tiekėją ir (ar) gamtinių dujų tiekimo įmonę, garantinį elektros energijos tiekėją ir (ar) garantinį gamtinių dujų tiekimą vykdančią skirstymo sistemos operatorių (toliau šiame straipsnyje – tiekėjas), kurie kompensacijos mokėjimo laikotarpiu buitiniam vartotojui tiekia elektros energiją ir (ar) gamtines dujas</i>“.</p> <p>Manytina, kad kompensacijos neturėtų būti taikomos vartotojams, likusiems/esantiems garantiniame tiekime, kadangi taip sukuriama prielaidos jiems ten ir toliau likti, nesudarant sutarčių su nepriklausomais tiekėjais, o tai prieštarauja rinkos liberalizavimo tikslams – siekiant skatinti, kad visi vartotojai rinktųsi būtent nepriklausomus tiekėjus. Pažymėtina, kad šiuo</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Dėl kompensacijų taikymo garantinio tiekimo atveju žr. argumentus prie Lietuvos nepriklausomų elektros tiekėjų asociacijos pastabos Nr. 1).</p> <p>Dėl „objektyviai pagrįstų priežasčių“ žr. argumentus prie Lietuvos nepriklausomų elektros tiekėjų asociacijos pastabos Nr. 4).</p>

		<p>skatinimo tikslu vartotojams, privalėjusiems pasirinkti nepriklausomą elektros tiekėją, tačiau likusiems garantiniame tiekime, taikoma 25 proc. didesnė elektros kaina, nei praėjusio mėn. biržos kaina.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kompensacijos taikymas garantinio tiekimo atveju būtų netikslingas ir nelogiškas, todėl ji turi būti netaikoma tokiems vartotojams, esantiems garantiniame dujų/elektros energijos tiekime.</p> <p>To paties įstatymo 19² straipsnio 10 dalyje nurodyta, kad: „Tiekėjams draudžiama atlikti tiekėjo ir buitinio vartotojo sudarytų sutarčių pakeitimus, kuriais nesant objektyviai pateisinamų priežasčių būtų keičiama elektros energijos kaina, tiekėjams taip siekiant dirbtinai padidinti savo pelną bei sumažinti kompensacijos taikymo buitiniam vartotojui suteikiamą naudą [...]“.</p> <p>Pažymėtina, kad tiekėjų ir vartotojų santykius bei tarp jų sudarytų sutarčių sąlygų keitimą jau dabar reglamentuoja galiojantys teisės aktai, pvz. Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 51 straipsnio 3 dalis, Lietuvos Respublikos energetikos ministro patvirtintų Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklių 53.2.2.6 papunktis ir t. t., kas jau šiuo metu apsaugo vartotojus ir užtikrina jų teisėtus interesus, tad naujas reguliavimas nagrinėjamu atveju būtų laikomas pertekliniu.</p> <p>Be to, atsižvelgiant į minėtos nuostatos formuluotę yra pagrindas manyti, kad šia nuostata siekiama riboti nepriklausomų tiekėjų veiklą ir sprendimus dėl <u>nereguliuojamos</u> elektros energijos tiekimo kainos dydžio, kas prasilenkia su rinkos liberalizavimo tikslais ir elementaria konkurencija tarp nepriklausomų tiekėjų.</p> <p>Taip pat tokiu atveju būtų sukuriama situacija, kai laisvoje rinkoje veikiantiems ūkio subjektams primetama pareiga objektyviais duomenimis pagrįsti jų valią generuoti pelną, o ne nuostolį ir nereguliuojamos tiekimo kainos dalies maržų skaičiavimą. Toks reguliavimas laikytinas varžančiu nepriklausomų tiekėjų veiklą, efektyvią konkurenciją ir iškreipiančiu laisvą rinką bei jos esmę.</p> <p>Pažymėtina ir tai, kad nėra detalizuota ir paaiškinama, kas minėtoje nuostatoje reikštų „objektyviai pateisinančias priežastis“, o tai sukuria teisinį neapibrėžtumą, juolab, kai minėta nuostata ir jos neaiškumas gali lemti sankcijų taikymą tiekėjams. Dėl šių priežasčių, minėta nuostata negali būti įtvirtinta Energetikos įstatyme.</p>	
12.		<p>Dėl Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo pakeitimo</p> <p>Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 69 straipsnio pakeitimo įstatymo 1 straipsnyje numatytas minėto įstatymo 69 straipsnio pakeitimas, kurio 8 dalyje be kita ko numatyta, kad: „<i>Tuo atveju, jeigu visuomeninė elektros energijos kaina buitiniams vartotojams kiltų daugiau kaip 40 procentų, visuomeninis tiekėjas gali pasiūlyti Tarybai priimti sprendimą, nustatant visuomeninę elektros energijos kainą, nevertinti elektros</i></p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Nėra svarbu, kokiems buitiniams vartotojams nustatyta papildoma dedamoji prie persiuntimo paslaugos kainos, kadangi valstybė tokią dedamąją tuo pačiu dydžiu kompensuos visiems elektros energijos buitiniams vartotojams, nesvarbu į kurį elektros rinkos liberalizavimo etapą jie patenka. T. y. elektros energijos būtiniai</p>

	<p><i>energijos įsigijimo kainos dalies, o dėl neįvertintos kainos dalies susidariusį sąnaudų skirtumą tarp Tarybos nustatytų ir faktinių kainų išdėstyti ilgesniam kaip vienu metų laikotarpiui. Taryba priima sprendimą dėl skirtumo, susidariusio tarp Tarybos nustatytų ir faktinių kainų, taip pat Tarybos nustatytų ir prognozuojamų kainų už likusį laikotarpį, kuriam galioja nustatyti visuomeninės elektros energijos tarifai, bei pagrįstų sąnaudų, ir Tarybos sprendimais numatytų sąnaudų skirtumų, patirtų iki 2022 m. gruodžio 31 d., įskaitant ir tokių sąnaudų skirtumo pinigų kainą (skolinimosi sąnaudas, kurios įvertinamos Tarybos perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo paslaugų kainų viršutinių ribų metodikoje nustatyta tvarka), taip pat šio įstatymo 60 straipsnio 3 dalyje nurodytų sąnaudų Tarybos nustatyta tvarka ir sąlygomis įvertinimo nustatant papildomą dedamąją prie persiuntimo paslaugos kainos“.</i></p> <p>Atsižvelgiant į rinkos liberalizavimo tikslą, siekiant paskatinti vartotojus pereiti iš visuomeninio į nepriklausomą tiekimą bei apsaugoti vartotojų, Elektros energetikos įstatyme nustatytu laiku sudariusių sutartis su nepriklausomais elektros energijos tiekėjais, interesus, manytina, kad aukščiau nuodytu atveju nustatoma papildoma dedamoji prie persiuntimo paslaugų kainos, siekiant kompensuoti visuomeninio tiekimo patiriamas sąnaudas, turėtų būti taikoma būtent tiems vartotojams, kurie ir lieka visuomeniniame tiekime, o ne tiems, kurie jau yra sudarę sutartis su nepriklausomais tiekėjais. Didesnė papildoma dedamoji, likusiems visuomeniniame tiekime turėtų teigiamą efektą skatinant vartotojus pereiti į nepriklausomą tiekimą ir galėtų būti analogija, taikoma vartotojams garantinio tiekimo atveju, kuomet už garantinį tiekimą vartotojai privalo mokėti brangiau.</p>	<p>vartotojai, apmokėdami sąskaitas tiekėjams, nepajus valstybės kompensuotos papildomos dedamosios prie persiuntimo paslaugos kainos. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad dėl elektros energijos buitinių vartotojų mokėtos mažesnės nei faktinė elektros įsigijimo kainos visuomeninio tiekėjo susidariusį skirtumą turi padengti buitiniai vartotojai, kurie jau yra pasirinkę nepriklausomą elektros energijos tiekėją, nes elektros energijos įsigijimo sąnaudų skirtumai (neatitikimai) yra sugeneruoti taip pat ir pas nepriklausomus elektros tiekėjus išėjusių buitinių vartotojų (tiek elektros rinkos liberalizavimo I etapo vartotojų, tiek ir II bei III liberalizavimo etapo vartotojų).</p>
--	--	---